

Дата: 06.05.2025

Клас: 4 – А

Предмет: *Літературне читання*

Вчитель: Старікова Н.А.

Тема: *Зірка Мензатюк «Небилиці про рукавиці» Повт.: Марія Людкевич. Пригода у хатинці лісника*

Мета: ознайомити учнів із життям і творчістю Зірки Мензатюк, розвивати навички виразного та правильного читання твору, розвивати вміння знаходити у тексті відповіді на запитання, збагачувати словниковий запас учнів, розвивати зв'язне мовлення, критичне мислення, пізнавальний інтерес, логічне мислення, творчу уяву, виховувати бажання бути спостережливим, бачити цікаві речі у природі.

Перевірка домашнього завдання
Читання вірша. Придумайте до них назви.

Від чого застерігає нас автор? До чого закликає?

Павел Кучинський

Робота над чистомовкою

Ма-ма-ма - настала (зима)

Ла-ла-ла — ішла дівчинка (мала),

Ила-ила-ила — рукавичку (загубила).

Ило-ило-ило — диво-деревице (вродило),

айні-айні-айні — а плоди ті (незвичайні.)

Небилиці -

невелике оповідання розповідного змісту про те, чого немає в дійсності; неправда, вигадка.

Садовина – плоди садових дерев.

Городина – городні плоди та зелень.

Оболóнь — історична місцевість на півночі *Києва*, яка розташована на правому березі Дніпра.

С.106-111

Зірка Мензатюк

Небилиці про рукавиці

Небилиці про рукавиці

Чи ви знаєте, чому восени жовтіє листя на деревах? Звичайно, через сонечко. Воно втомилося, стало сонне, блякле, неяскраве, а дні сірі, мов дикі гуси, а дощик довгий, плюскає й плюскає. Ось такої пори дерева вмикаються, наче жовті люстри, і світять, світять замість сонця. Навіть опавши, листя лягає долі, мов кружало світла під лампою.

З деревами трапляються й інші дива. Про одне я хочу розповісти.

Все почалося з того, що бабуся виплела Оксанці м'якенькі, гарненькі, пухнасті рукавички, а Оксанка їх загубила. Точніше, загубила тільки ліву. Але яка користь із правої, коли лівої нема? Сталося це перед Новим роком; сутеніло, вдома чекали ялинка й подарунки під ялинкою, тому Оксанка мовила: «Пошукаю рукавичку завтра».

А вночі випав чарівний новорічний сніг, от рукавичка під ним і заховалася. Вона лежала, лежала та й долежала до весни, а весною взяла й проросла. Ніхто з того не здивувався, бо весною все росте. Рукавичний пагінець спокійно собі виріс і зацвів, і з цього знову ніхто не здивувався, бо перед літом усе цвіте. Та коли деревце, що виросло з рукавички, покрилося плодами-рукавичками, м'якесенькими, гарнесенькими, ще й пухнастими, — тут уже здивувалися геть усі.

Спочатку здивувалася двірничка Фросина.

— Ото ще придумали! — мовила вона. — Хто тут збиратиме рукавичний урожай? Якби це був сад, то його би зібрали садівники та й відвезли до магазину садовині¹ й горобідини².

.....
¹ Садовина́ — плоди садових дерев.

² Горобідина — городні плоди та зелень.

Та тут був не сад, а масив Оболонь у Києві, до того ж рукавиці зроду не продавали в крамницях з городиною. Тому двірничка Фросина страшенно розгубилась і з тої розгубленості весь день не мела сходів, не мила коридорів, не поливала мальви під вікнами.

Другим здивувався професор Петро Петрович. Він вивів на прогулянку свого Бровко Бровковича, і той приніс у зубах рукавичку.

— Чиясь дитина загубила, — вирішив професор і поклав рукавичку на лавку під будинком.

Бровко Бровкович приніс другу рукавичку, а тоді третю, а тоді четверту.

— От неуважна дитина, губить рукавички, і всі ліві, — зітхнув Петро Петрович і поклав рукавичку на другу лавку, а тоді на третю, а тоді на четверту.

Раптом дмухнув вітер, і рукавички закружляли зграйкою, плавно опускаючись перед професоровим носом.

— Та тут ціле рукавичне дерево... — добачив нарешті Петро Петрович.

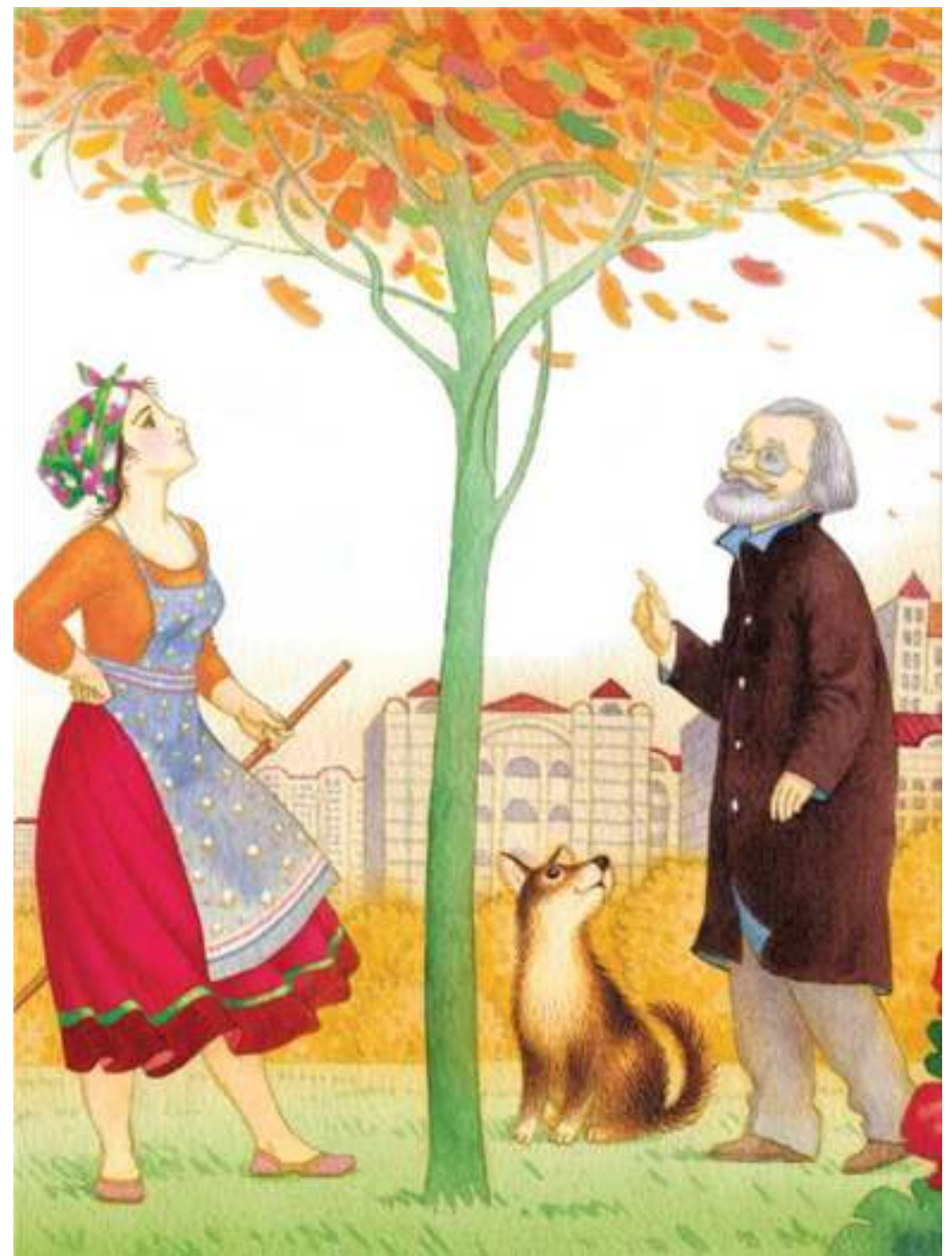
Вернувшись додому, він налив чорної кави у миску Бровкові Бровковичу, а сам погриз кістку, взув черевики — один сірий, а другий коричневий, зате обидва праві, — і пішов читати лекцію студентам-першокурсникам.

— Панове студенти! — сказав він. — Ви починаєте вивчати науку рукавицезнавство.

— А чому не шапкознавство? Або черевикоплавство? — спитали студенти.

— Тому що рукавиці літають, наче птиці! — пояснив Петро Петрович.

Студенти нічогосінько не второпали, зате запевняли Петра Петровича. «Ач, який мудрий! — подумали вони. — Відразу видно, що професор».

Та найдужче здивувалися з рукавичного дерева депутати міської ради.

— Питання рукавичцевиростання треба без зволікання ставити на голосування! — загаласували вони, почавши своє засідання.

— Ні, питання рукавичезбирання вимагає доопрацювання! — загаласували інші.

І так вони галасували й голосували, голосували й галасували, а деревце стояло собі, і рукавиці з зелених поволі робилися жовтими, жовтогарячими, червоними, вишневими. Бо вже настала глибока осінь!

Щодень під деревце прибігали діти. Вони також дивувалися, а дужче раділи. Вони підскакували з утіхи, плескали в долоні й танцювали.

— У світі бувають хлібні дерева, динні дерева, залізні дерева! Якщо на деревах ростуть паляниці, то хай виростають і рукавиці! — приспівували вони, танцюючи.

Одне дітям було жаль: ще всі рукавички — ліві. Тому діти бігли собі гратися в хованки, в класики, в резинки, справді-бо: навіщо їм рукавички геть усі ліві й жодної правої?

Тільки Оксанці придалася б саме ліва рукавичка. Вона лишалася коло деревця, коли інші діти було собі побіжать, і казала:

— Краще я не візьму цю рукавичку до пари до своєї правої! Краще я взимку загублю праву до пари! Хай тоді виростуть ще й праві рукавиці.

І тільки-но випав сніг, вона загубила другу рукавицю. То була ніч не новорічна, але однак чарівна (а треба сказати, що чарівних ночей є значно більше, ніж не чарівних). Отож усе трапилось, як і першого разу: рукавичка лежала, лежала, а потім взяла й проросла, а тоді взяла й зацвіла, а тоді нарешті вкрилася рукавицями. Правими, як і належало.

— Ото придумали! — мовила двірничка Фросина. — Може, тут справді заведуть рукавичний сад?

І вона знов увесь день не мела сходів, не мила коридорів, не поливала мальви під вікнами, бо якщо буде сад, то й працювати випадає садівникам, а не їй, двірничці.

Депутати міської ради знову поставили це питання на голосування, професор Петро Петрович написав дуже мудру наукову працю «Про рукавиці, що літають, наче птиці». Одне тільки було прикро: тепер, коли виросло стільки правих рукавиць, не лишилося торішніх лівих! Куди вони поділися? Хтозна... А куди дівається опале осіннє листя? Чи відлітає у вирій? Чи губиться між сторінками книжок, куди його кладуть замріяні дівчата? Чи ховається в порожніх гніздах? Ліві рукавички теж кудись поділися, як торішнє листя. А праві з зелених потроху робилися жовтими, жовтогарячими, червоними, вишневыми і — розвівалися за вітром.

На весну в місті не стало жодних рукавичних дерев. Мабуть, вони за одне літо витикаються, виганяються, родять і всихають. Тільки проростають надто рідко. А рукавичкам таки хочеться прорости, тож-то вони й губляться, і діти нітрохи в тому не винні.

Щоправда, чарівних дерев і так вистачає. Дерев, що вміють осяяти місто, засвітившись, мов люстри.

Аналіз змісту з вибіркоvim читанням.

- Хто є головним героєм твору?
- Про кого ще йдеться в тексті?
- Що було дивним для двірнички Фросини?
- Як називалася наука, про яку говорив професор Петро Петрович?
- Хто сказав: «Рукавиці літають, наче птиці»? (Зачитати)
- Що вирішила зробити дівчинка наступної зими?
- Що трапилося з рукавичними деревами навесні?
- Про які дивні дерева йдеться мова у тексті?
- Що вас здивувало в поведінці професора?
- - Як и розумієте останній абзац твору *«Щоправда, чарівних дерев і так вистачає. Дерев, що вміють осяяти місто, засвітившись, мов люстри»*.

Гра «Знайди пару»

Двірничиха Фросина

Петро Петрович

Депутати

Галасували і голосували

Розгубилася і не мела сходів

Почав викладати науку «Рукавицезнаство»

Чому діти не дуже цікавилися деревцем
на якому росли рукавички?

Намалюй ілюстрацію до небилиці.

- Сьогодні я прочитав (ла) про...
- Було цікаво дізнатися...
- Було складно...
- Я зрозумів(ла), що...
- Тепер я зможу...
- Я навчився(лася)...
- У мене вийшло...
- Я зміг (змогла)...

Хрестоматія
с.106-111,
переказувати ,
пройти тестування
<https://naurok.com.ua/test/join?gamecode=4104646>

